

SPOLEČENSKY ODPOVĚDNÉ VZDĚLÁVÁNÍ

STUDENTI SE CHTĚJÍ UČIT O FÉROVÉM BYZNYSU I CHOVÁNÍ

STUDENTI EKONOMIE A SPOLEČENSKÁ ODPOVĚDNOST

Projekt OSN Principles for Responsible Management Education spolu s profesorkou Debbie Haski-Leventhalovou z Macquarie Graduate School of Management stojí za průzkumem o vztahu studentů ekonomie k odpovědnému řízení školství a společenské odpovědnosti firem.

Studenti chtějí etická, sociální a ekologická témata

79 %

respondentů souhlasí s tím, že by se všichni studenti ekonomie měli učit etiku podnikání.

76 %

respondentů souhlasí s tím, že by se všichni studenti ekonomie měli učit environmentální udržitelnost.

68 %

studentů souhlasí s tím, že jejich ekonomická škola by měla začlenit etická, sociální a ekologická témata do základů svého studijního programu.

68 %

respondentů souhlasí s tím, že by se všichni studenti ekonomie měli učit společenskou odpovědnost firem (CSR).

26 %

respondentů souhlasí s tím, že v jejich ekonomickém vzdělání je kladen příliš velký důraz na odpovědný management.

24 %

studentů souhlasí s tím, že jejich ekonomická škola by je měla učit pouze to, jak maximalizovat výnosy pro akcionáře.

Zdroj: PRME

Průzkum

1800

Letošního on-line průzkumu se účastnilo téměř 1800 vysokoškolských studentů ekonomie, převážně z Brazílie, Indie, USA, Španělska, Kanady, Mexika a Austrálie.

38 %

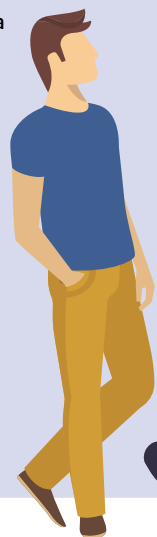
Více než třetina dotázaných se učila o sociálním podnikání.

42 %

Tolik studentů se učilo o odpovědném marketingu.

36 %

O lidských právech se učilo 36 procent respondentů.

Jak studenti hodnotí vzdělávání

40 %

Tolik studentů se cítí dobře připraveno uplatnit získané vědomosti v praxi.

45 %

Téměř polovina oslovených si myslí, že jejich školy nedělají ve zmíněné oblasti dost.

28 %

Necelá třetina studentů si přeje, aby se v jejich školách o problematice etiky a udržitelnosti učilo více.

Zuzana Keményová
zuzana.kemenyova@economia.cz

Na začátku července uspořádala kolínská automobilka TPCA festival, kde mohly děti, ale i její zaměstnanci vyrábět různé předměty z elektroodpadu nebo si oživit znalosti o třídění a recyklaci odpadků. Ekologický workshop jako tento připravuje známá automobilka každý rok.

Podobné akce pro své zaměstnance organizují firmy z mnoha dalších odvětví, včetně například burzovních makléřů nebo personálních agentur. Moderní designová studia třeba učí designéry, aby promítli udržitelnost do svých konceptů.

Vzdělávání o udržitelnosti, tedy například o ekologii, podpoře komunit či sociálně slabých, se dostává i na základní a střední školy. „Školy využívají spoustu zajímavých programů a výukových materiálů, které získávají od organizací činných v ekologické výchově nebo v občanském vzdělávání,“ říká Jiří

Kulich, ředitel Střediska ekologické výchovy Sever. „Stále to však není hlavní proud vzdělávání. Proto je důležité, že třeba Česká školní inspekce se letos poprvé zaměřila i na zjišťování, jak funguje rozvojové a environmentální vzdělávání na školách. A úplně čerstvě má Česko schválen i nový Státní program environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty,“ dodává Jiří Kulich.

Mladí chtějí odpovědný byznys
Vzdělávání k tomu, jak se chovat ke společnosti i planetě odpovědně, je už běžné i ve vysokoškolských posluchárnách. Například na pražské České zemědělské univerzitě funguje už třetím rokem podnikatelský inkubátor Point One, kde na svých projektech pracují začínající podnikatelé.

„Máme v něm nastaven vzdělávací program tak, aby je od samého počátku vedl k odpovědnému podnikání. Mnoho firem pak díky tomu ve svém podnikání přemýšlí, jak celý obchodní model nastavit tak, aby měl nějaký společensky odpovědný rámec a aby jejich práce dávala smysl,“ vysvětluje ma-

nažerka inkubátoru Gabriela Koláčková.

Mladí lidé, kteří inkubátorem projdou a začnou podnikat, odpovědné podnikání promítají také do svého byznysu. Příkladem je třeba projekt Včelárium, který umísťuje včelstva do ovocných sadů a pomáhá tak sadařům s navýšením úrody. Med pak chodí stáčet rodiny s dětmi a mohou si ho odnést domů.

Firma Envirostyl – cesta k Zero Waste má za sebou řadu projektů, v nichž učí lidi nakládat odpovědně s odpadem anebo žádný odpad nevytvářet. „Pozadu nejsou ani IT společnosti. Například firma Mrkev.cz, tvořící webové stránky, za každý dokončený web vysadí vždy jeden strom,“ doplňuje Koláčková.

Jak se ukazuje, mladí lidé se odpovědnosti v byznysu učít chtějí. Letošní průzkum iniciativy Global Compact, patřící pod OSN, jehož se zúčastnilo 1800 studentů z různých zemí světa, ukázal, že téměř polovina z nich si myslí, že je škola neovládá v odpovědnosti dostatečně (viz infografika nahoře).

CO JE ODPOVĚDNÉ VZDĚLÁVÁNÍ

Jde o přednášky, workshopy, festivaly a různé další aktivity, kde školy učí děti na všech stupních o ekologii, o pomoci sociálně slabým, nebo jak rozvíjet komunitní život. Stejně tak vzdělávají firmy své zaměstnance.

Zhruba třetina (28 %) by chtěla, aby je školy učily v této oblasti více, především o tématech etiky a udržitelnosti.

Naprostá většina dotázaných, celých 80 procent, souhlasila s tvrzením, že sociální odpovědnost firmy a její ziskovost se mohou doplňovat; 77 procent pak souhlasilo s tím, že podniky by měly pro společnost a životní prostředí dělat mnohem více.

Když se průzkum dotázal studentů na jejich budoucnost, 92 procent z nich řeklo, že jim záleží na tom, aby pracovali pro sociálně a ekologicky odpovědnou firmu. Dokonce by byli schopni tomu obětovat i vyšší svého výdělku. Obdobný průzkum dělala tato iniciativa i v letech 2012 a 2014. Z porovnání s tím letošním je zřejmé, že se studenti o témata udržitelnosti zajímají stále více.

Odpovědná škola učí školy učit
Podle Lucie Mádlové, ředitelky Asociace společenské odpovědnosti, férové chování a podnikání do výuky patří. „Protože společensky odpovědným se člověk nerodí,

tím se stává. Je velmi obtížné naučit se takovému chování až v dospělosti. Mnohem snazší je, když se to stane běžnou záležitostí už od dětství,“ upozorňuje Mádlová. Dodává, že vzdělávání k odpovědnosti vždy v historii školám náleželo, z této pozice pak školství poněkud ustoupilo a nyní znovu usiluje o jeho obnovu v celé společnosti.

Asociace proto přišla s projektem Odpovědná škola. Učí mateřské, základní a střední školy komplexnímu pohledu na společensky prospěšné chování. Nenásilnou formou dětem a studentům ukazuje, co všechno mohou ovlivnit a co může pro druhé znamenat jejich zájem. Žáci třeba ve výuce pojmenovávali problémy obce, v níž leží jejich škola.

Stejně tak se totiž díky projektu žáci učí zapojovat do komunitního života v místě, kde žijí. Mohou třeba sami organizovat ankety či besedy o místních tématech nebo realizují veřejně prospěšné projekty. Dozvídají se rovněž o férovém přístupu k zaměstnancům nebo o správné výživě a zdravém životním stylu.

Rozhovor

LÉK NA GLOBÁLNÍ VÝZVY? VÝUKA

MARKÉTA ŠETINOVÁ, MANAŽERKA ROZVOJE ASOCIACE SPOLEČENSKÉ ODPOVĚDNOSTI

Jana Niedermeierová
jana.niedermeierova@economia.cz

V školách dnes vyrůstá generace, která bude jednoho dne rozhodovat o osudu naší planety. Bude řešit globální výzvy jako boj se změnami klimatu, vymýcení extrémní chudoby či snížení nerovností. „Proto je klíčové vzdělávat v těchto tématech děti už od školky, aby se odpovědné chování stalo automatickým a přirozeným ovlivňovalo celý náš život, ať už je to třídění odpadu nebo tolerance k odlišnostem,“ říká manažerka rozvoje Asociace společenské odpovědnosti Markéta Šetinová.

Odpovědné vzdělávání podle ní v řadě škol funguje už dlouho, třeba v podobě ekologické výchovy či šíření povědomí o lidských právech. Výrazněji se ale tato myšlenka rozvinula až v době po světové finanční krizi v roce 2008, která zdůraznila potřebu vychovávat mladé lidi rovněž k ohledu vůči jejich okolí.

HN: Jak by měla vypadat výuka ke společenské odpovědnosti?

Není nutné učit odpovědnost a udržitelnost formou samostatných předmětů, ale je důležité toto téma integrovat do školního života. V první řadě by se mělo objevit v látce stávajících předmětů. Třeba v přírodovědě se žáci mohou učit o životním prostředí a v základech společenských věd o nerovném postavení žen. Vedle toho by se ale tyto snahy měly promítnout i do mimoškolních aktivit. Zásadní je přitom praktická výuka, která by se v ideálním případě měla propojit s komunitou, jejíž součástí škola je. Žáci mohou například v rámci obce vymýšlet vlastní projekty, jak zlepšit své okolí nebo jak případně spolupracovat s lokálními firmami a neziskovými organizacemi. Do řady aktivit lze zapojit i nejmenší děti. Ve školce mohou začít třeba s tříděním odpadu. Z naší zkušenosti víme, že to pak často učí také své rodiče. Zároveň by škola měla jít v odpovědnosti příkladem, například dbát na šetrný provoz a dobré pracovní podmínky pro zaměstnance.

HN: Které kompetence a znalosti mohou děti tímto způsobem získat a jak je uplatní ve svém životě?

Kromě faktických znalostí rozvíjí udržitelné vzdělávání i dovednosti, jako je schopnost uvažovat o problematice v širším kontextu a používat kritické myšlení. Dnes má čím dál více firem zájem o zaměstnance právě s těmito schopnostmi. V byznysu navíc nejde už jen o to udělat co nejvíce profitabilní rozhodnutí, ale také pečlivě zvážit dopady na komunitu, ve které daná společnost funguje. Firmy proto v současnosti stále častěji hledají zaměstnance, kteří budou uvažovat tímto způsobem.

HN: Do jaké míry je udržitelné vzdělávání zastoupeno v českém školství?

Česko má dobře naslápnuto a vidíme čím dál větší zájem o toto téma. Základům společenské odpovědnosti se učí už i v některých mateřských školách, na vysokých lze dokonce najít samostatné předměty věnované tomuto tématu. Zatím ale chybí ucelená koncepce

a podpora rozvoje této problematiky ze strany státu a zařazení tématu do oficiálních osnov.

HN: Jak jsme na tom ve srovnání se zahraničím? Čím bychom se mohli za hranicemi inspirovat?

Především ve Spojených státech, Velké Británii a severovýchodních zemích jsou na vysokých školách celé obory, které komplexně vzdělávají v udržitelnosti. Měla jsem možnost studovat na univerzitách v Londýně a na Oxfordu, kde studenty podporovali v sociálním podnikání napříč obory. Na obou školách navíc měli speciální oddělení dobrovolnictví, které studentům zprostředkovávalo různé možnosti pomoci v rámci komunity. V zahraničí se často na téma udržitelnosti orientuje i akademický výzkum. Navíc je v tomto ohledu mnohem běžnější propojení napříč sektory. Například prestižní francouzská ekonomická vysoká škola INSEAD spolupracuje s vládním a neziskovým sektorem na výzkumu environmentálních regulací. Jejich závěry pak ovlivňují směr, kterým se nejen Francie vypořádává s globálním oteplováním.

HN: Jsou v Česku dostupné nějaké metodické návody udržitelného vzdělávání?

Pro vysoké školy je vhodná metodika vzdělávání k udržitelnosti UN PRME, kterou vytvořila největší světová iniciativa společenské odpovědnosti UN Global Compact, fungující pod záštitou Organizace spojených národů. Využívá ji více než 650 institucí v 85 zemích světa a řídí se jí také třetina nejlepších ekonomických škol podle žebříčku listu Financial Times. Pro nižší stupně zatím není v Česku dostupná ucelená metodika, ovšem dílčí témata řeší organizace jako EDUin, Tereza, Člověk v tísni nebo Liga lidských práv. OSN vydává řadu zajímavých materiálů pro různé věkové skupiny, ale bohužel jsou k dispozici jen v angličtině. Asociace společenské odpovědnosti jako hostitelská organizace UN Global Compact se je nyní spolu s dalšími partnery snaží přeložit do češtiny a více lokalizovat. Ve spolupráci s Informačním centrem OSN jsme rovněž vydali příručku věnovanou Cílům udržitelného rozvoje pro děti (Cíle OSN představují program rozvoje v letech 2015–2030 – pozn. red.) a nyní připravujeme metodickou podporu pro výuku těchto cílů na základních a středních školách.

HN: Měli by lekce odpovědného chování dostávat i dospělí? Jak mohou v tomto ohledu firmy rozvíjet své zaměstnance?

Firmy často pořádají tematická školení o společenské odpovědnosti či udržitelném vedení. Mnohem efektivnější než přednášky je ale zapojit zaměstnance do konkrétních aktivit a dát jim prostor pro vlastní nápady. Velkým trendem je teď například firemní dobrovolnictví, kdy zaměstnavatelé vyčleňují svým zaměstnancům během pracovní doby čas na to, aby se mohli zapojit do činnosti neziskové organizace či pomáhat v blízké komunitě. Společenská odpovědnost by měla být tématem, kterým žije celá firma včetně vedení. Důležité je soustředit se na to, kde můžete pomoci nejlépe. Ideální je proto vybrat si aktivity v oblasti, již rozumíte. Neefektivnější je přitom pomáhat ve svém nejbližším okolí.

FOTO: HN - LUKÁŠ BÍBA

Markéta Šetinová (27)

Vystudovala sociologii a byznys na Kingston University v Londýně a následně pokračovala v magisterském studiu sociologie na Oxfordu. V rámci mezinárodního tréninkového programu v Ahold Europe pracovala na strategických projektech v retailu, poté vedla komerční strategii pro on-line supermarket Rohlík.cz. Nyní pracuje v Asociaci společenské odpovědnosti, kde má na starosti rozvoj platformy a kde koordinuje globální CSR projekt United Nations Global Compact v České republice. Zároveň spoluorganizuje letní akademii pro středoškolačky Discover a vede spolek českých absolventů Oxfordu a Cambridge.

HN: Jak vůbec hodnotíte současný stav společenské odpovědnosti firem v Česku?

Firmy v tuzemsku často volí jen jednorázové aktivity, nedaří se jim začlenit udržitelný přístup do dlouhodobé strategie. Na druhou stranu zájem o téma stoupá, a to nejen z řad firem, ale i státní správy, neziskových organizací a jednotlivců. Náš nedávný průzkum realizovaný agenturou IPSOS ukázal, že v zájmu zachování udržitelné budoucnosti dnes lidé v Česku nejčastěji šetří energiemi, vyhýbají se plýtvání potravinami, šetří vodou a třídí odpad. Vyplývá z něj také, že čtyři pětiny Čechů si myslí, že by se česká vláda měla zapojovat do plnění nových Cílů udržitelného rozvoje a tři čtvrtiny si to myslí i o soukromém sektoru. Nejvíce tato témata zajímají mladé lidi. Že nejsou sobečtí a začínají myslet ohleduplně, vnímáme jako pozitivní trend a obrovskou příležitost pro zaměstnavatele. Nastupující generace má zájem pracovat pro firmy, které sdílí stejné hodnoty, a společenská odpovědnost zaměstnavatele je pro ni často hlavním kritériem při výběru povolání.

Komentář

Kdo přijme dobrovolnickou práci, stává se zralejším

Richard Branton
autori@economia.cz

Pocházím ze Spojených států amerických, kde má dobrovolnická činnost dlouhou tradici. Mnoho lidí pro svou komunitu pracuje bez nároku na odměnu a bere to jako samozřejmost. Možná je to i tím, že jsme kdysi byli země osadníků. A ti si museli mnoho věcí obstarat sami, než v místech, kde se usadili, začal fungovat stát. Každopádně odpovědnost vůči komunitě – nebo šířeji celé společnosti – cítí i firmy. Mnoho z nich, včetně naší mateřské farmaceutické společnosti MSD, podporuje své zaměstnance v dobrovolnické činnosti tím, že jim samy organizují nebo dávají zaměstnancům placené volno.

Firmy chápou, že jejich smyslem není jen vykonávání určité činnosti a byznys z toho vyplývající, ale že musí být i společensky odpovědné.

Jde o to, aby ukázaly, že jim jde nejen o jejich blaho, ale o blaho všech. Proto zahajují různé programy pro znevýhodněné lidi (MSD například dlouhodobě provozuje program na podporu nastávajících matek v rozvojových zemích). Podpora dobrovolnictví je dalším střípkem této činnosti: když něco vytváříme jako firma, měli bychom k tomu dát příležitost i našim zaměstnancům.

Z dobrovolnické práce plyne překvapivý užitek všem: jak těm, kterým se od zaměstnanců dostane pomoci, tedy klientům neziskových a charitativních organizací či obyvatelům místa, kde firma sídlí, tak samotným zaměstnancům. Všichni máme tendenci uvážnout v určité sociální bublině, a když se dlouho věnujeme jen své práci, ztrácíme přehled o světě kolem nás. Troufám si říci, že lidé, kteří přijmou dobrovolnickou práci, se stávají zralejšími. Sám jsem donedávna v rámci dobrovolnických aktivit pracoval v domově pro drogově závislé ženy a dalo mi to

širší pohled na svět, než jaký bych měl jen jako člen vedení korporace. Mnohé problémy prostě vidíte jinými očima, když si je srovnáte s potížemi lidí, kteří jsou nějak handicapováni.

Užitek z dobrovolnických programů má také sama firma, i když jej nelze exaktně změřit. Dnešní mladí lidé, kterých je v IT byznysu opravdu hodně, jsou velice odpovědní. Snaží se žít ekologicky a komunitně, sami mnohdy pomáhají ve svém volném čase. A když jim poskytneme možnost, že 40 hodin této činnosti ročně mohou dělat ve svém pracovním čase a pobírat stále od firmy svůj plat, chápou, že uvažujeme stejně. Navíc si ze svých dobrovolnických aktivit přinášejí nové zkušenosti a sociální dovednosti, které zlepšují vztahy v jejich pracovním kolektivu, učí se trpělivosti či toleranci. Někdy si mohou přinést i znalost, kterou uplatní ve své práci. Například jako IT firma jsme neziskovými organizacemi žádání, aby jim někdo pomohl s vytvořením webu. A přestože naši zaměstnanci jinak dělají práce od-

Všichni máme tendenci uvážnout v určité sociální bublině, a když se dlouho věnujeme jen své práci, ztrácíme přehled o světě kolem nás.

bornějšího charakteru, pomůže jim to lépe pochopit, jak uvažují koncoví uživatelé jejich produktů.

Dobrovolnická činnost ovšem nesmí být nařizována. Je třeba, abychom plně respektovali ty, kteří se nezapojí. Mají k tomu své důvody a nám je nepřisluší zkoumat. Podle mne každý touží konat dobro a nemusí tak činit pouze skrze firmu. Tlak na vykonávání dobrovolnické činnosti by jen sváděl k formálnímu plnění. My přitom chceme, aby od nás ti, kterým pomáháme, získali opravdovou hodnotu. A těm, kteří se zapojí, poskytujeme co nejlepší servis.

Jedna naše kolegyně má, kromě svých dalších povinností, tyto aktivity na starosti a je ve spojení s řadou neziskovek. Za prvé tyto organizace samy vznášejí požadavky, jež nabízíme našim zaměstnancům, a za druhé za ní může kdokoliv přijít, že by chtěl pracovat třeba v oblasti ekologie, a ona se mu pokusí něco najít. Naši zaměstnanci si mohou najít dobrovolnickou aktivitu také individuálně, jen musí

informovat, pro koho a co chtějí dělat, a domluvit se s nadřízeným na vhodném termínu. Někteří chtějí pracovat se svým týmem (dobrovolnická činnost ale nemá suplovat teambuilding), jiní samostatně; i to záleží jen na nich.

Dobrovolnická práce nemusí být jen manuální, její podoby se stále vyvíjejí. Protože si potřebuje „vyčistit hlavu“ a funguje to u něj i jako prevence syndromu vyhoření. Mnozí ale chtějí předat něco ze svých znalostí, být by šlo třeba jen o to, naučit pracovníky neziskovky efektivně pracovat s tabulkami nebo jim předat zkušenosti s vedením projektů. Fakt, že se na nás neziskové organizace už samy obracují, svědčí o tom, že si s nimi budujeme vztah důvěry, na kterém můžeme stavět a dále jej prohlubovat ve vztahu k celé veřejnosti. A o to by měly stát všechny firmy, které chtějí být opravdu – nikoliv jen formálně – společensky odpovědné.

Autor je viceprezident společnosti MSD.

Studium fyziky nemusí být nuda. Žáci sami natáčejí fyzikální pokusy

Jan Zálusky
jan.zalusky@economia.cz

Učít se přírodní zákonitosti a pronikat do tajů fyziky nepatří mezi oblíbené činnosti studentů. Ta přitom jejich život může zásadně ovlivnit. Jenže ve chvíli, kdy jejich automobil dostane v zatáčce smyk, protože kola ztratí přilnavost v důsledku příliš rychlé jízdy, bývá na studium fyzikálních jevů už pozdě.

Každý jev má přitom své logické vysvětlení a dá se názorně předvést pokusem. Toho využívá webový výukový projekt Víť proč, kterým energetická společnost ČEZ podporuje technické vzdělávání a popularizuje výuku fyziky. Žáci základních a středních škol vkládají na webové stránky Víť proč vlastnoručně natočená videa s fyzikálními pokusy. Nejlepší nahrávky vybírá ve dvou kategoriích odborná porota i laická veřejnost. Čtvrtý ročník soutěže startuje už doslova za pár dní, 1. října 2016. Během tří ročníků se na webu podařilo shromáždit více než 700 videí, která jsou stále k dispozici.

„Fyzika není mezi žáky příliš populární a to se pokoušíme změnit. Prostřednictvím dětí se snažíme dát příklad ostatním, že se fyziky nemusí bát. Naší vizí bylo vytvoření videotečky fyzikálních pokusů, která bude využívána při výuce,“ říká Pavel Puff, manažer útvaru strategický nábor Skupiny ČEZ.

Destrukce lahve je populární

Na stránkách Víť proč lze najít opravdu širokou paletu pokusů z různých oblastí fyziky. Mezi nejpopulárnější patří například pokus, při němž žáci přefezávají zmrzlou lahev s vodou strunou od kytary, či video, na kterém student ukazuje, jak staví jednoduchý elektromotor. Názvy dalších pokusů (Destrukce lahve, Domácí žárovka, Výroba meteorologického balonu) dávají tušit, že se žáci při jejich natáčení rozhodně nenudili. Nejvíce videí se věnuje mechanice kapalin a plynů či vlastnostem látek a těles. Nechybí ale ani pokusy z oblasti astronomie či jaderné fyziky.

Po startu prvního ročníku soutěže se přitom zdálo, že fyzikální pokusy moc lákat nebudou. ČEZ představil projekt učitelům na Veletrhu nápadů učitelů fyziky a požádal je o podporu. Firma nechala natočit tři krátká videa, jež měla podpořit žáky v účasti. Na stránkách projektu si také mohli zájemci přečíst návod, jak videa natáčet, na co se mají děti zaměřit a čeho vyvarovat. „Zpočátku jsme byli trochu nervózní, protože videa nepřícházela. Ale nakonec jsme v prvním ročníku soutěže posbírali 200 fyzikálních pokusů,“ vzpomíná Puff.

Před začátkem letošního ročníku se firma zeptala učitelů fyziky, zda má smysl pokračovat. O své názory se podělilo téměř 200 pedagogů. „Jejich reakce byly

pozitivní. Ocenili především to, že takový projekt vůbec vznikl a že máme snahu něco změnit a pomoci výuce fyziky jako takové. Namotivovali nás k tomu, abychom v této aktivitě i nadále pokračovali,“ popisuje Pavel Puff.

Učitelé mohou stránky využít jako názornou učební pomůcku, která vysvětlí konkrétní fyzikální jev. Používáním videotečky učitel ušetří při výuce fyziky čas, protože nemusí připravovat celý pokus, ale jen promítnout video. Uživatelé, kteří se na stránkách registrují, si mohou sestavit seznam oblíbených videí přímo pro svou výuku. Výhodou je také velká názornost a srozumitelnost videí. „Probíraný jev je vysvětlený žákům

Děti v roli vědců

Žáci základních a středních škol natáčejí své fyzikální pokusy a dávají je na web Víť proč. Nejlepší videa potom ocení firma ČEZ. Zajímavostí je fakt, že se do projektu více zapojují dívky. Zatímco videa připravovalo téměř 600 dívek, hochů jen necelých 400.

ILUSTRAČNÍ FOTO: SHUTTERSTOCK

nebo studentům jazykem jejich vrstevníků, protože jsou nejčastějšími autory videí,“ říká Puff.

Pokusy nesmí ohrozit zdraví

V novém ročníku soutěže platí stejná pravidla jako loni. Video mohou žáci poslat sami nebo v týmu až se dvěma kamarády. Autoři tří nejlepších videí pro základní a tři pro střední školy dostanou tablet. Jedna základní a jedna střední škola, na niž studuje žák s nejlepším videem vybraným odbornou porotou, obdrží grant 200 tisíc korun na vybavení učebny fyziky od Nadace ČEZ. Na webu Víť proč najdou žáci také rady, jak video správně natočit. Maximální délka nahrávky je stanovena na pět minut, zakladatel webu ale doporučuje vkládat raději jen třeminutová videa. Obsahem videa musí být fyzika, jinak bude neplatné. Žáci by měli také používat jen svoji hudbu, na kterou mají autorská práva. „Samozřejmě neprojde nic, co porušuje české zákony nebo je neslušné. Pokus by také neměl být zdraví nebezpečný,“ varuje Pavel Puff.

Do budoucna by ČEZ chtěl, aby se zveřejněná videa používala ve velké míře ke studiu fyziky na školách v Česku. „K tomu bude potřeba ještě hodně práce, elánu a financí. Video bude nutné znovu ohodnotit z pohledu výuky a doplnit je metodickými a pracovními listy. Určitě to nebude jednoduchá práce. Věříme ale, že projekt může u dětí změnit vnímání fyziky a přispět tak k zvýšení atraktivnosti technického vzdělávání v budoucnosti,“ uzavírá Puff.

Sociální podnikání

Handicapovaní na vedoucích postech

Jana Niedermeierová
jana.niedermeierova@economia.cz

Zatímco zdravé děti většinou už během střední školy mají určitou představu, jakou práci by chtěly dělat, jejich handicapovaní vrstevníci si často nedovedou představit, že by je vůbec někdo zaměstnal. Když pak přicházejí na praxe pořádané sociálním podnikem Ergotep a jeho vzdělávacím centrem Ergoeduka, objevují nový svět. Najednou zjišťují, že nejenže mají šanci najít si práci, ale že se navíc mohou uplatnit i na kvalitních pozicích.

„Českému speciálnímu školství chybí právě tato praktická výuka a propojení s chráněným pracovním trhem,“ říká ředitelka Ergoeduky Jarmila Menšíková. Vedle vzdělávacích kurzů, praxí a stáží pro zdravotně postižené proto centrum nabízí i školení pro sociální podnikatele. Učí je mimo jiné, jak správně pracovat s handicapovanými zaměstnanci a jak je rozvíjet.

Ergoeduku založilo v roce 2012 družstvo invalidů Ergotep, které působí od svého vzniku v roce 2003 jako sociální podnik a jež se snaží vytvářet kvalitní pracovní místa pro osoby se zdravotním postižením. „Vzdělávání je při zaměstnávání handicapovaných klíčové. Díky tomu dnes zaměstnanci, kteří do Ergotepu nastoupili na kompletní práci, pracují ve vedoucích pozicích,“ podotýká Menšíková.

V současnosti firma zaměstnává 260 lidí, z nichž 85 procent jsou osoby se zdravotním postižením. Většina pracovníků sociálního podniku se přitom věnuje sofistikovaným činnostem v oblasti logistiky, IT služeb a služeb pro bankovní sektor. Firma pro ně pro-

střednictvím Ergoeduky pravidelně pořádá kurzy věnované informačním technologiím, zbožiznalství, měkkým dovednostem, obchodu i marketingu.

S tímto přístupem je však Ergotep spíše výjimkou. „Více než polovina sociálních firem se zaměřuje na kompletní práci, úklidové a hlídací služby, ve kterých se handicapovaný personál nemá možnost rozvíjet,“ upozorňuje Menšíková.

Bojovat s tímto negativním trendem a pozvednout kulturu sociálního podnikání se firma snaží předáváním svého know-how dalším – zejména začínajícím podnikatelům a zaměstnavatelům s více než 25 zaměstnanci. Kurzy sociálního podnikání ale pořádá také pro neziskové organizace a zástupce státní správy. „Účastníci kurzů se naučí, jak založit, efektivně řídit a provozovat sociální firmu, jak se vyznat v legislativě, která tuto oblast upravuje, jak používat obchodní nástroje i jak vytvořit handicapovaným zaměstnancům vhodné pracovní podmínky,“ přibližuje Menšíková. Rozsah školení se pohybuje od jednodenních kurzů až po desetidenní Akademií sociálního podnikání, ze které si podnikatelé odnášejí už připravený byznysplán.

Kurzy se konají v Proseči na Chrudimsku, kde sídlí jak Ergoeduka, tak Ergotep. Vedle toho družstvo invalidů nedávno otevřelo také Poradenské centrum sociálního podnikání v Praze. Kurzy věnované sociálnímu podnikání Ergoeduka nabízí i speciálním pedagogům a zástupcům škol. „Snažíme se jim ukázat, jaké jsou aktuální potřeby chráněného trhu práce a jak mohou rozvíjet praktické vyučování prostřednictvím spolupráce se sociálními firmami,“ vysvětluje Menšíková.

Inzerce

ATMOSFERICKÝ TLAK

aneb FYZIKA NEJSOU ŽÁDNÁ SLOŽITÁ KOUZLA

ZÚČASTNĚTE SE
JIŽ 4. ROČNÍKU
SOUTĚŽE

Sklenici naplň vodou.

Vezmi si vyšší sklenici.

Vezmi sklenici do ruky a opatrně na ni přilož papír.

Sklenici i s papírem rychle otoč.

A papír drží sám. Ani ho nemusíš přidržovat.

VYZKOUŠEJ SI TO.

Jak je to možné? Na papír působí zespodu tlaková síla vyvolaná atmosférickým tlakem. Tato tlaková síla je větší než hydrostatická síla uvnitř sklenice, kterou vyvolává tíhová síla působící na vodu. Tlakovou sílu působící zespodu můžeš pozorovat na mírném prohnutí papíru dovnitř sklenice.

VÍM PROČ

průkazník fyziku

Zvládni fyziku s pokusy na www.vimproc.cz

Vzdělávání

KVÍZOVÁ HRA UČÍ HOSPODAŘIT I DĚTI Z DĚTSKÝCH DOMOVŮ

HRAVÝ FINANČNÍK JE ZÁBAVNÝ KVÍZ, KTERÝ UČÍ ŽÁKY A STUDENTY ZACHÁZET S PENĚZI. ING BANK, KTERÁ KURZY POŘÁDÁ, NAVŠTÍVILA 50 ŠKOL A LETOS POKRAČUJE.

Zuzana Keményová
zuzana.kemenyova@economia.cz

Kvízová otázka zní: Jak nejlépe spořit? Dávat stranou, co na konci měsíce zbude, dávat bokem stále stejnou částku vždy po výplatě, anebo vůbec nespořit, protože to kvůli inflaci stejně nemá cenu? Správné je druhá možnost. Dotaz, který není jednoduchý často ani pro dospělého, řeší děti na základních školách. Právě žáci a studenti jsou totiž cílovou skupinou vzdělávacího projektu Hravý finančník, který pořádá ING Bank na podporu finanční gramotnosti mladých lidí a s nímž navštěvuje základní školy a dětské domovy.

V uplynulých dvou letech navštívila 50 škol a dětských domovů a potkala se s bezmála 1200 dětí. Projekt Hravý finančník bude pokračovat i letos.

Jde vlastně o klasické finanční vzdělávání o základních pojmech finančního světa: od bankovek přes fungování běžného účtu a daně až například po státní výdaje. Vše probíhá formou hry, například kvízu, kde se dětem obvykle nabízí více možností odpovědí. Následně si pak ve třídě zdůvodní, proč je ta která odpověď správná, a tak se děti hrou učí.

„Otázky jsou vědomostní, tipovací nebo početní. Hru lze hrát několika způsoby. Buď si děti mohou vytahovat otázky z balíčku karet, nebo otázky vybírá ten, kdo hru vede. Druhá varianta se nám osvědčila více, protože dává prostor o správné odpovědi s dětmi diskutovat a vysvětlit ji,“ říká Jindra Macháčová, předsedkyně ING Bank Fondu Nadace Terezy Maxové.

Účel hry není v tom, aby děti uhodly správnou odpověď, ale aby se nad danou otázkou zamyslely. „Mnohdy bývají obě odpovědi správné a my si vysvětlujeme kdy a proč. Tím, že s dětmi vedeme dialog, jsme schopni flexibilně upravit hru tak, aby odpovídala jejich znalostem,“ vysvětluje Macháčová.

Děti jsou učení se otevřené, ale musí je to bavit

Hru vedou zaměstnanci ING Bank, kteří mají dlouholetou zkušenost z oblasti finančních služeb. Jsou ze všech částí banky, od obchodu přes provoz až po kontrolní útvary.

Lektoři, kteří do škol chodí, tvrdí, že děti jsou nadšené, zejména ty mladší. „Při hře si děláme vlastní průzkum, necháme je vyplnit dotazník pro zpětnou vazbu. Řečeno suchým jazykem statistiky, velmi pozitivně hru přijímá kolem 75 procent účastníků,“ dodává Macháčová.

Jinak hru vnímají děti ze základních škol a jinak děti z dětských domovů, kde jsou velké rozdíly nejen intelektuální, ale také věkové. „V některých domovech jsme zkoušeli pro malé děti pod osm let formu čtení pohádek s finanční tematikou a navazujícími otázkami, které z textu vycházejí. Pak děti měly vysvětlit, co to či ono zvířátko dělá správně v porovnání s jiným. Hru pozitivně přijímají vychovatelé i vyučující,“ shrnuje Macháčová.

Finančník má vizuálně přitažlivou podobu malého kuříku s řadou kvízových otázek. Za správné odpovědi děti získají body nebo repliky peněz.

„Školy často stojí před otázkou, jak vyučovat finanční gramotnost. Děti jsou přitom svým otevřeným přístupem schopné a ochotné vstřebávat informace a rady velmi snadno. Pokud vzdělávání pojmete zábavnou formou, máte z poloviny vyhráno,“ říká Macháčová. „S naší kvízovou hrou děti zažijí během dvou vyučovacích hodin kopy zábavy a přitom vstřebají i nějaké to finanční poučení. Navštívili jsme už desítky škol a od dětí i od pedagogů máme skvělé ohlasy,“ hodnotí Macháčová.

ING s Finančníkem zavítala už i do několika dětských domovů. „Ukazuje se, že děti jsou zde často samostatnější a mají o něco větší praktickou zkušenost s penězi. Na druhou stranu budou tyto děti s úderem 18. narozenin vystaveny syrové životní praxi, a tak je pro ně orientace v základních finančních pojmech o to důležitější,“ upozorňuje Macháčová.

Banky chtějí, aby dospělí lidé rozuměli financím

Kromě ING Bank se do finančního vzdělávání české mládeže pustila také řada dalších institucí. Banky i jiné finanční ústavy dobře vědí, že uvědomělý klient, který své závazky platí včas, nebo je dokonce schopný si dlouhodobě spořit či investovat, je pro ně mnohem výhodnější a perspektivnější než dlužník.

Například finanční poradenská společnost Partners spustila v září 2011 – v reakci na nízkou finanční vzdělanost Čechů – projekt Den finanční gramotnosti. Tento den spadá na 8. září a projekt míří právě na školy. Od září 2012 lektori Partners „odškolili“ více než tisíc lekcí. Cykly přednášek si mohou objednávat základní i střední školy, děti učí o dobrých a špatných úvěrech nebo o důležitosti tvorby rezerv, tedy šetření si. Delší dobu už funguje rovněž portál Finanční gramotnost do škol. Ten je zaměřen na děti i na pomoc učitelům, jimž nabízí metodiku, jak je také možné o financích učit. Například v soutěži Rozpočti si to! se děti učily principy sestavování domácího rozpočtu.

FOTO: ARCHIV ING

» Pokud vzdělávání pojmete zábavnou formou, máte napůl vyhráno.

Inzerce

dsp
Deutsche
Schule Prag

DAS
Deutsche Auslandsschulen
International

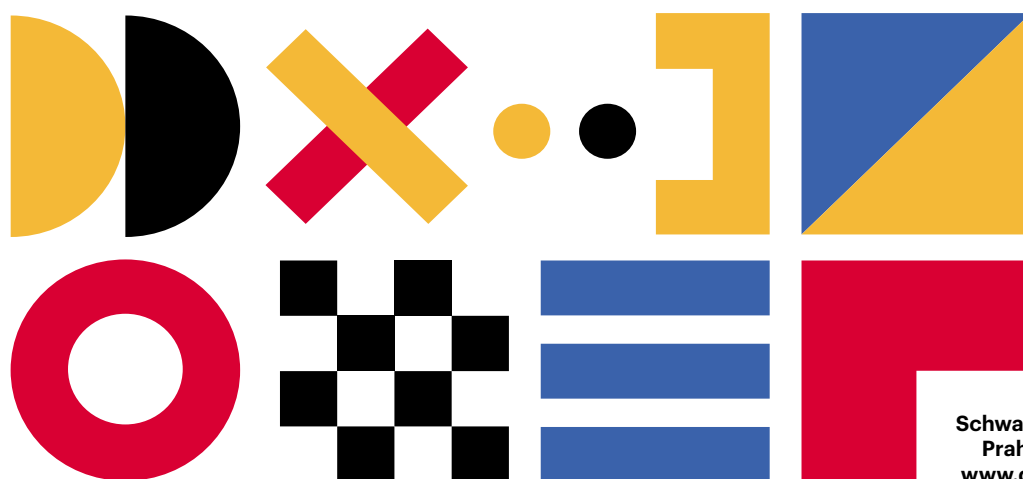
Člen Asociace
společenské
odpovědnosti

Intenzivní přípravný kurz němčiny

pro žáky 5. tříd ZŠ | září 2016—červen 2017
pro zájemce o studium ve dvojjazyčných třídách
Školy česko-německého setkávání

Den otevřených dveří

9. listopadu 2016 | 10⁰⁰—17⁰⁰
školka | základní škola | gymnázium

Schwarzenberská 1
Praha 5-Jinonice
www.dsp-praha.cz

Řekneme si, jak si chránit PIN. Bankéři učí studenty bezpečnosti on-line financí

Zuzana Keményová
zuzana.kemenyova@economia.cz

Čelkem 21 vrcholových manažerů bank se před dvěma lety vypravilo do stejného počtu středních škol v Čechách a na Moravě. V projektu Bankéři jdou do škol, který organizuje Česká bankovní asociace, si každý z nich připravil speciální vyučovací hodinu. Jejich cílem bylo přiblížit studentům fungování bank a ukázat jim, co je odpovědný vztah k penězům. V říjnu se tento projekt uskutečnil už třetím rokem.

Mezi vybranými školami tehdy bylo také Gymnázium J. A. Komenského v Novém Straševci ve středních Čechách. Svou hodinu tady odučil Petr Křižan, ředitel odboru mezinárodní vztahy a komunikace České exportní banky. Jeho prezentace trvala 90 minut, tedy dvě klasické školní hodiny. „Přiblížil jsem studentům Českou exportní banku i svoji pracovní náplň. Příjemně mě překvapil jejich zájem o bankovníctví i celkový přehled o tomto tématu. Ptali se mě rovněž na konkrétní bankovní produkty, například kontokorentní úvěry, zajímali se o dopady krize na Ukrajině. Na závěr skvěle odpověděli na kvízové otázky týkající se České exportní banky nebo exportu,“ hodnotí svoje školní vystoupení Křižan.

Projekt Bankéři jdou do škol má přiblížit mladým lidem zákonitosti světa financí a také je poučit o nástrahách neuváženého zacházení s penězi, například předluženosti. Je postavený na osobních setkáních vrcholových představitelů bank se studenty různých ročníků středních škol. Každý rok akcentoval jednu oblast nakládání s financemi. První ročník to byla finanční gramotnost, druhý téma digitálního bankovníctví. Letos budou mít studenti příležitost diskutovat s bankéři o tom, jak se bezpečně pohybovat v on-line prostředí, jak rozpoznat kybernetický útok a jak jsou na internetu zabezpečeny banky.

Někteří studenti dokonce chtějí pracovat v bance

V rámci projektu například loni v září zavítal na pražské Gymnázium Thomase Manna Ewald Höbarth z rakouské banky Sparkasse. Pro žáky ze septimy a oktávy uspořádal ekonomický seminář, seznámil je s historií bankovníctví i s různými produkty. Dozvěděli se, jak vypadá pracovní den vedoucího více než 40 poboček v Rakousku i Česku. „Vyprávění pana Höbartha na nás účastníky udělalo pozitivní dojem, a někteří z nás dokonce začali vidět svoji budoucnost v bankovní sféře,“ píše na sociálních sítích žák gymnázia.

Ve druhé části přednášky žáci na základě videa o bezpečnosti internetového bankovníctví diskutovali o budoucnosti internetbankingu. Na závěr dostali tipy, jak se chovat bezpečně na internetu během finančních transakcí. Například měnit si pravidelně hesla a PIN a neotevírat e-maily od neznámých odesílatelů.

„Projekt Bankéři jdou do škol má za cíl přiblížit banky a bankovní sektor studentům středních škol a zároveň je vzdělávat. V letošním roce se v projektu žáci seznámí s možnými útoky hackerů – přes Facebook, kdy je osloví falešný kamarád, přes nevyžádaný e-mail nebo e-mail s informací od banky, pošty a podobně,“ říká Veronika Němcová, manažerka ING Bank, která projekt podporuje už druhým rokem. V loňském roce její bankovní experti přednášeli na téma digitální prostředí bank a moderní technologie.

„Přednáška byla v minulých letech určena pro třetí a čtvrté ročníky. Z předchozích setkání máme zkušenost, že studenti bankéře vítali a měli o téma zájem. Aby přednáška byla pro studenty zajímavější, je pro ně připravena i soutěž, aby se vyfořili se svým bankéřem a k tomu vytvořili vtipnou hlášku nebo motto na téma kyberbezpečnost,“ dodává Němcová.

Jde o dobrovolnickou aktivitu pracovníků banky, která byla původně určena k finančnímu vzdělávání pro dětské domovy. „Naši dobrovolníci považovali finanční tematiku pro děti za důležitou. Jednak se u nás systematicky na základních školách nevyučuje, jednak můžeme nabídnout konkrétní pohled z praxe a v neposlední řadě můžeme dětem pomoci vyhnout se některým chybám, jichž by se mohly v dospělosti dopustit,“ upozorňuje Němcová.

Dvě třetiny Čechů se nechovají ekonomicky

O tom, že finanční vzdělávání do škol patří, svědčí i fakt, že právě v této oblasti dospělí Češi značně pokulhávají. Ministerstvo financí provedlo loni na podzim měření úrovně finanční gramotnosti u dospělých v Česku. Výzkum byl součástí světového měření společně s dalšími desítkami zemí Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD).

Z výsledků vyplývá, že dvě třetiny dospělých Čechů se nechovají ekonomicky odpovědně. Tedy nevyužívají dobře finanční produkty, nevyužívají svá práva a neumí se zodpovědně rozhodovat ve světě financí. Více než polovina domácností si nesestavuje roční rozpočet a skoro 40 procent respondentů si nedokáže představit, jak by řešili ztrátu hlavního příjmu své domácnosti. A pokud už hlavní příjem rodiny vypadne, 15 procent českých domácností nepokryje své životní náklady ani po dobu jednoho měsíce.

U tabule
Projekt Bankéři jdou do škol se zúčastnilo už 56 bankéřů a 54 středních škol. Na snímku přednáší studentům ze Slaného Jakub Petřina z Air Bank.
FOTO: ČESKÁ BANKOVNÍ ASOCIACE

20. 10.

se uskuteční další workshop projektu. Bankéři studenty seznámí s nástrahami, které hrozí klientům bank v on-line prostředí.

90

minut trvá jeden workshop. Lekce je rozdělena na dvakrát 45 minut, tedy na dvě standardní vyučovací hodiny. Přednášky i cvičení se konají přímo ve školních učebnách.

75 %

účastníků kurzů, tedy žáků a studentů, přijalo projekt velmi pozitivně. Vyplývá to z průzkumu, který si firmou dotazníků bankéři dělají po skončení kurzu.

Inzerce

6. Německo-český Oktoberfest Německé školy v Praze

Německá škola v Praze pořádá v sobotu 17. září v Jinonicích ve Schwarzenberské 1 na Praze 5 tradiční Oktoberfest, který bude zahájen v 13:30 hod. tzv. o Zapftem.

NA PROGRAMU JSOU:

- Hudební kapely
- Fotbalový turnaj
- Soutěž krojů
- Zábavný kvíz a hry pro děti
- Kulinařské speciality a mnohem více

NĚMECKÁ ŠKOLA V PRAZE

DAS
Deutsche Auslandsschulen
International

Německá škola v Praze v září oslaví 26 let od svého založení. Jedná se o německou zahraniční školu, která je uznaná a podporovaná Spolkovou republikou Německo i Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR.

Škola se dělí na mateřskou školu, základní školu a víceleté gymnázium, rozdělené na českou a německou sekci.

O roku 2001 je školou česko-německého setkávání. Děti z českých základních škol přicházejí do 6. třídy české sekce gymnázia po přijímacích zkouškách.

Studium je zakončeno německou maturitní zkouškou. Žáci získají vysvědčení o všeobecné zralosti pro studium na vysoké škole. Od roku 2018/2019 bude studium zakončeno mezinárodní německou maturitní zkouškou.

Více informací na: www.dsp-praha.cz oder www.facebook.com/DeutscheSchulePrag

HN050156

Reportáž

CHCEME STUDENTŮM UKÁZAT, ŽE LZE ŽÍT JINAK

KARLÍNSKÁ OBCHODNÍ AKADEMIE JE JEDNOU ZE ŠKOL, KTERÉ ZAHRNÚJÍ DO SVÝCH UČEBNÍCH PLÁNŮ TÉMA SPOLEČENSKÉ ODPOVĚDNOSTI.

Tomáš Wehle
tomas.wehle@economia.cz

Tati, proč to tady tak smrdí? zeptal se malý Tomáš svého otce, když šli po Zlíně,“ představuje Pavel Fiala studentům Karlínské obchodní akademie v Praze osobnost podnikatele Tomáše Bati. „Uvědomoval si, že není člověkem v krabici, ale že je spjatý se svým okolím,“ vysvětluje kolegyně Taťána Šárovcová (na fotce). Oba se v úvodní hodině aplikované ekonomie skvěle doplňují. Ona, učitelka ekonomických předmětů, mluví o zisku, marketingu nebo vizi. On, učitel humanitních předmětů, na ni naváže příběhem společenského a historického pozadí příběhu. Téměř třicetka studentů jejich poutavý výklad očividně baví.

Škola, v níž Šárovcová s Fialou působí, se do svých učebních plánů snaží zahrnout témata odpovědnosti, trvalé udržitelnosti nebo ekologie. „Ovšem ne tak, že se vytvoří jeden předmět. Touhle cestou jít nechceme. Zvolili jsme těžší přístup – dostat odpovědnost do jednotlivých předmětů,“ vysvětluje mladá kantorka.

Mimochodem, Karlínská obchodní akademie a Vyšší odborná škola ekonomická jsou zapojeny do projektu Odpovědná škola. Tuto značku uděluje Asociace společenské odpovědnosti mateřským, základním a středním školám, které kromě klasického vzdělávání žáků vnímají kulturní, sociální a vzdělávací potřeby místa, ve kterém působí.

Šárovcová s Fialou pro svůj záměr samozřejmě nezískali hned všech padesát kolegů vyučujících. „Odpovědnými“ tématy zpestřuje své hodiny asi sedm z nich. Konkrétně v předmětech aplikovaná ekonomie, ekonomika firmy, marketing nebo občanská nauka. „Nejsme bláhoví, abychom si mysleli, že změníme svět,“ říká Fiala. „Chceme jen ukázat, že lze žít jinak. Že ke komerčnímu světu existuje alternativa.“

V předmětu aplikovaná ekonomie si studenti mohou například vyzkoušet, zda je bude bavit podnikat, nebo spíš být zaměstnancem. A právě skoro celým tímto učivem Šárovcová prolíná téma odpovědnosti. Ať už v hodinách věnovaných pověsti firmy či vlastnostem podnikatele, kdy mohou žáci srovnávat Baťa a Koženého, nebo když probírají podnikatelský záměr. Zde chce učit novou metodou Lean Canvas. Tento podnikatelský plán na jediné stránce papíru hodně zdůrazňuje právě společenskou odpovědnost.

„Spousta našich studentů ve čtvrtáku řekne, že nechtějí studovat ekonomii. Přijde jim nudná. Nevídi v ní život, dynamiku, ale spíš poučky,“ tvrdí Fiala. Se svou kolegyní to chtějí změnit. „Studentům přece nemůže stačit, si to odsedět. Ekonomka má vychovávat podnikavé lidi,“ říká rozhodně Šárovcová.

Karlínští učitelé neobjevují Ameriku. Jen naplňují rámcové vzdělávací programy, formulující očekávanou úroveň vzdělání stanovenou pro všechny absolventy jednotlivých etap vzdělávání. Mimo jiné jim jde o to, aby studenti uměli získané znalosti propojit, nacházet v nich souvislosti a aby klíčové dovednosti byli schopni uplatnit v praktickém životě.

„Proč to všechno děláme? Snažíme se o to, aby studenti chtěli dělat v životě takovou práci, která má smysl a těší je. A že tím přispívají k jistému rozkvětu – nejen ekonomickému, ale i občanské společnosti,“ přibližuje Šárovcová motivaci své práce. Škola se podle ní snaží o návrat k jakémusi vštěpování morálních zásad, od čehož se prý hlavně ekonomické školy mnohdy odvrátily. „Tvrďa výbava, kterou na naši škole studenti dostanou, je výborná. Mohou klidně začít hned podnikat. My se

FOTO: HN - VÁCLAV VAŠKŮ

„Nejde pouze o to, přidat formálně do předmětu určité téma. Žáci by měli například prozkoumávat dopady historických i aktuálních událostí na udržitelný rozvoj, chodit bádát přímo do přírody, diskutovat nad děním ve své obci, zemi i současném světě, klást si sami otázky, jak pečovat o své okolí nebo jak účinně pomoci druhým. Tak se jim dostanou potřebné kompetence lépe pod kůži.“

Petra Skalická, Člověk v tísni

„Příběhy, v nichž žáci dobrovolně řešili problémy svého okolí, pomohli lidem v nouzi či životnímu prostředí, jsou silné a dojemné. Žáci se tím učí, že svým jednáním mohou něco změnit, přebírají odpovědnost za sebe i za své okolí.“

Petr Daniš, Tereza

„Má-li být svět, který spoluovíříme, udržitelný, potřebujeme vzdělávání, které rozvíjí kompetence pro aktivní občanský, profesní i osobní život, jako je občanská participace, komunikace a spolupráce či řešení konfliktů a problémů.“

Jiří Kulich, Středisko ekologické výchovy Sever

jim k tomu snažíme říct, kde a jak mohou své znalosti použít, aby se nám žilo lépe,“ říká energická ekonomka.

Mladí pedagogové ovšem nevzdělávají jen své žáky, nýbrž i sebe. Díky grantu od magistrátu letos absolvovali sérii několika školení o sociálním podnikání nebo workshopy o tzv. design thinkingu, což je metoda inovačního managementu populární zejména v prostředí start-upů. Učitelé si pak pomocí toho testují, zda studenti dokážou podnikatelsky reagovat na nějaký problém nebo výzvu v lokalitě Karlína. Ve třetím ročníku, kdy studenti mají na škole svou vlastní reálnou firmu, si zase během dvou dnů vyzkouší byznys simulaci Start-up. Díky ní zábavnou a hravou formou pochopí fungování malé nebo středně velké firmy. Některým studentům prý přinesla více než roky teorie.

Získávané poznatky si Šárovcová s Fialou a dalšími kolegy nenechávají pro sebe. S podobně smýšlejícími kantory z jiných škol, včetně třeba Vysoké školy ekonomické, se už dva roky pravidelně schází. Na cloudovém úložišti vytvořili soubor, kde navzájem sdílí nejrůznější nápady, témata a zkušenosti z výuky, jejichž hlavním cílem je vychovávat odpovědné lidi – podnikatele i zaměstnance. Souběžně s tím tito učitelé vytvořili koncepci „Nový pohled na ekonomické vzdělávání“, kterou chtějí šířit do dalších škol. Jsou propojeni rovněž s Národním ústavem pro vzdělávání.

„Naším cílem je, aby z toho vznikl předatelný manuál. Něco podobného totiž v českých školách zatím chybí,“ tvrdí Šárovcová. Pomoci v této snaze může i spolupráce s Petrem Klínským, autorem ekonomických učebnic pro střední školy. A je prý jedno, zda toto úsilí bude mít formu vzdělávacího portálu, on-line kurzu nebo skupiny navštěvující jednotlivé školy. „Výhodou je, že jsme učitelé. Že naše snaha jde zevnitř, že nejsme vzdělávací agentura ani ministerstvo,“ myslí si učitelka. Upřímná přesvědčivost jejich slov, nadšení i poměrně jasná vize dávají tušit, že se to může povést.

Komentář

Výchova ke globální odpovědnosti

Michal Kaplan

Vzdělání je základem rozvoje společnosti, proto patří i k prioritám zahraniční rozvojové spolupráce. Česká rozvojová agentura podporuje vzdělání na všech stupních. Nestavíme školy ani neplatíme provoz a mzdy učitelů, to je odpovědností vlády každé země. Místo toho se zaměřujeme na zlepšení podmínek pro výuku. V Etiopii školíme učitele v moderních pedagogických metodách. V Zambii podporujeme učnovské vzdělání v oborech, které mají pracovní uplatnění, jako je pekař, krejčí nebo elektrikář. Do Kambodže či Mongolska vysíláme české učitele, kteří většinou jeden semestr působí na tamních univerzitách a předávají své zkušenosti.

V roce 2015 OSN přijala na summitu v New Yorku novou sadu Cílů udržitelného rozvoje (SDGs). Díky globálnímu úsilí má dnes prakticky každý chlapec a dívka přístup k základnímu vzdělání. Kvantita však ještě nezaručuje kvalitu. Děti sice do školy chodí, ale nenaucí se dovednosti potřebné pro život v dnešním světě. Proto byly nové cíle obohaceny i o řadu kvalitativních záměrů. Nejde přitom pouze o technické znalosti, ale také o řadu sociálních dovedností. Konkrétně cíl 4.7 hovoří o potřebě do roku 2030 „zajistit, aby všichni studenti získali znalosti a dovednosti potřebné k podpoře udržitelného rozvoje, včetně výchovy k udržitelnému způsobu života, lidským právům, rovnoprávnosti pohlaví, mírovému a nenásilnému soužití, globálnímu občanství a pochopení kulturní rozmanitosti“. Tento cíl se přitom netýká pouze chudých zemí, ale i těch vyspělých, včetně České republiky.

Proto Česko přijalo národní strategii globálního rozvojového vzdělávání. Jejím hlavním cílem je dosáhnout toho, aby se globální témata stala nedílnou součástí všech úrovní formálního vzdělávání, zvýšit význam globálního občanství v oblasti neformálního vzdělávání a podpořit osvětové aktivity určené široké veřejnosti a médiím. Nebojte se, nejde o návrat zideologizované občanské nauky do škol. Konkrétním příkladem projektu je třeba koncept sítě Světová škola. Ten usiluje o zlepšení vnímání globálních témat (změna klimatu, chudoba, odpovědná spotřeba, potravinová bezpečnost, migrace aj.) ze strany pedagogů, studentů a ředitelů škol. Projekt jim nevnucuje jediný správný pohled na svět, nýbrž jim dává metodické a pedagogické pomůcky, jak o těchto tématech ve školách učit.

Výchova ke globální odpovědnosti je třeba nejen na školách, ale ve všech vrstvách společnosti. Proto podporujeme i projekty zaměřené na osvětu a veřejnou debatu, jako je Fair Trade či kampaň Česko proti chudobě. Společným jmenovatelem těchto aktivit je porozumění, že „bohaté“ i „chudé“ země mají vzájemnou odpovědnost za život na této planetě.

Autor je ředitelem České rozvojové agentury.

Partnery přílohy Společensky odpovědné vzdělávání jsou

Příloha

SPOLEČENSKY ODPOVĚDNÉ VZDĚLÁVÁNÍ

Ředitel speciálních projektů:
Petr Orálek
Vedoucí přílohy: **Jan Záluský**
Editor: **Tomáš Wehle**
Grafika a zlom: **Vizuální studio Economia**

Obchod a inzerce:
Daniel Hort (daniel.hort@economia.cz)